

Co je rosacea a jak vzniká?

Rosacea (česky růžovka) je velmi často se vyskytující chronické kožní onemocnění obličeje, které postihuje nejčastěji ženy středního věku. Vyskytuje se častěji u lidí se světlejší pokožkou. V mnoha případech se objeví kolem třiceti let, zpočátku nenápadně jako přechodné zčervenání kůže ve střední části obličeje. Toto zčervenání je často vyprovokováno emocemi, pitím horkých nápojů, střídáním tepla a zimy. Později vznikne trvalejší začervenání a eventuálně jiné kožní změny. Příčina rosacey není známa. Někteří odborníci uvádějí jako možnou příčinu poruchu reakce malých krevních cév v kůži obličeje. Vliv potravy na vznik rosacey se nikdy nepodařilo prokázat. Je však známo, že pití alkoholu a požívání silně kořeněných jídel mohou příznaky rosacey zhoršit, protože ovlivňují kožní cévy. Také používání kosmetických přípravků na obličeji může vést k podráždění kůže a tím průběh nemoci zhoršovat. Podobný vliv může mít i ultrafialové záření.

Jaké jsou příznaky?

Kožní změny jsou přítomny hlavně na nose, na tvářích, na bradě a na čele. Zcela výjimečně se může rosacea vytvořit i na krku, ve výstřihu a za ušima. Důležitým příznakem je dočasné a později trvalé zčervenání kůže s rozšířenými cévkami; později se tvoří i pupínky a neštovičky, které však neobsahují bakterie a hojí se bez jizev. V pokročilém stadiu se mohou tvořit i zánětlivé hrbolky a tento zánět může vést i ke zbytnění mazových žláz obličeje a ke zhrubnutí kůže. Na nose mohou tyto zánětlivé změny vytvářet květákové zbytnění nosu (tzv. rhinophyma).

Příznaky rosacey se objevují často v návalech a mohou být doprovázeny pocitem pálení kůže.

Až u 60 % pacientů se mohou objevit i oční příznaky, jako zánět spojivek, víček či dokonce rohovky. Nejčastěji si pacienti stěžují na suché, pálivé oči, či naopak časté slzení a pocit cizího tělesa v očích. Někdy se může vytvořit i zánět některých vnitřních očních struktur.

Jak se stanoví diagnóza?

Často jsou kožní příznaky tak charakteristické, že je stanovení diagnózy snadné.

V některých případech je zapotřebí potvrdit diagnózu mikroskopickým vyšetřením odebraného vzorku postižené kůže po místním znecitlivění.

Jak se rosacea léčí?

Rosacea se dá dobře léčit, ale příznaky se však mohou později vrátit. Během půl roku po ukončení terapie se u poloviny pacientů příznaky znovu objevují a vyžadují opakování léčby. U mírnějších forem rosacey se často vystačí s místní léčbou, která obvykle zahrnuje přípravky obsahující metronidazol, erytromycin či klindamycin, síru, některé retinoidy.

U těžších forem rosacey (a také u postižení očí) se používá celková léčba antibiotiky, jako jsou doxycyklin, minocyklin, případně metronidazol. V těchto případech se uplatňuje spíše protizánětlivý (a ne protibakteriální) účinek antibiotik. Antibiotika se podávají po dobu několika týdnů a účinek se dostavuje postupně. Také se někdy podávají tablety s izotretinoinem po dobu několika měsíců. Tyto léky však předepisuje výhradně kožní lékař.

Rozšířené kožní cévky je možné léčit laserem či tzv. intenzivním pulzním světlem.

Zbytnělou kůži na nose (rhinophyma) je možné léčit chirurgicky, nebo laserem.

Jaké je očekávání průběhu nemoci?

I když jsou kožní příznaky pro pacienty často nepříjemné a kosmeticky rušivé, nejde o vážné onemocnění. Pacient se může pokusit sám vypořádat, které faktory u něj příznaky rosacey zhoršují (teplo, zima, studený vítr, horké nápoje, kořeněná jídla, pití alkoholu, emoce) a snažit se jim vyhnout. Důležitá je ochrana před slunečním zářením přípravky s ochranným faktorem.

Vypracoval/a: prof. MUDr. Karel Pizinger, CSc.

Schválil/a: prof. MUDr. Karel Pizinger, CSc.

Dne: 16.3.2016

Platnost do: revize